

SLOVENSKA IN KRAJEVNA KULTURA

TOKRAT GLEDALIŠČE, GLASBA, LIKOVNA UMETNOST IN DELASKI ODER

Prejšnji terek je celjska delavska univerza pripravila v svoji tribuni razgovor o kulturni problematiki. Nanj je povabila vodjo kulturne panorame RTV Ljubljana Sandija Colnika, rektorja AGRFTV Filipa Kumpatoviča Kalana in domače — ali vsaj do nedavna domače — kulturnike Bruna Hartmana, nekdanjega upravnika SLG Celje, Slavka Belaka, zdajšnjega upravnika SLG Celje, Jura Kislingerja, upravnika Likovnega salona (in vmesnega upravnika SLG Celje), prof. Egona Kuneja, ravnatelja glasbene šole, Toneta Zorka, predstavnika delavskega odra, Borisa Strohsacka, predsednika sveta za kulturo in znanost Obs Celje in Damjana Brvarja, predsednika občinskega odbora Zveze kulturno-prosvetnih organizacij v Celju.

V ospredju razprave je bila — kar moremo videti že glede udeležencev razgovora — gledališka problematika. Na vprašanja Sandija Colnika sta odgovarjala sprva Bruno Hartman in Juro Kislinger, ki sta skušala razložiti razvojno pot celjskega gledališča in iz nje utemeljevati tudi trenutno situacijo, ki se je pokazala v številnih odhodih dosedanjih gledališčnikov v druge hiše. Slavko Belak, zdajšnji upravnik SLG Celje, je v določenih točkah oporekal trditvam in je navedel v prilogi svojega zagovora zapis, ki je vklesan nad stopnišnim obokom pod foyerjem: Po živi in skupni volji Celjanov... (glej klišé!).

vprašanja, vendarle ni zadovoljil vseh, kajti mnogi bi želeli srečanje v širši sestavi, torej tudi z drugih področij kulturnega življenja. Delavska univerza obljublja, da bo v prihodnjih tednih pripravila še podobne razgovore z drugimi kulturnimi institucijami in verjetno se bo teh udeležilo prav toliko poslušalcev kakor tokrat.

Prav zaradi številnega obiska si upamo ob zaključku zapisati domnevo, da se Celjani živo zanimajo za kulturno življenje, vendarle bi morale posamezne kulturne institucije — če si hočejo zagotoviti redni obisk in navezanost občinstva na svoje prireditve — zagotoviti tudi pristnejši pristop in kontakt z občinstvom. Kulturni razgovor na tribuni DU je bil prvi tovrsten korak verjetno pa lahko pričakujemo prejšnji korak — podobno srečanje z ljudmi, saj kultura, najsi pokrajinska, republiška ali krajevna, je vendarle namenjena ljudem in bi morala z njimi živeti, jih oplajati, navduševati in voditi v življenje.

ODMEVI

Po končani tribuni smo naredili malo anketo med udeleženci, da bi ugotovili, kaj mislijo ne samo o razgovoru za mizo, marveč o celjskih kulturnih problemih sploh. Ti problemi, kot vemo, so namreč dokaj aktualni in pereči, po reformi morajo še bolj kot poprej.

Vprašanje se je torej glasilo: — Kaj sodite o tribuni in o problemih celjske kulture?

Anton Konica, uslužbenec: — Tribuna ta ima pred drugimi to prednost, da nam, kar vemo že, ponovno daje v spomin.

Ivan Močnik, uslužbenec: — Občutek imam, da imajo kulturni problemi v Celju preveč POSLU-

SALCEV. (Ni se zmotil, kajti tribuna je bila zares solidno obiskana).

Peter Hrast, uslužbenec: — Dobro je bilo, kar smo slišali, dobri pa bi bili tudi konkretni rezultati.

Janez Ogrinc, uslužbenec: — S tribuno sem zadovoljen, moti me samo to, da o problemih preveč govorimo, premalo pa jih rešujemo.

Silva Vončina, uslužbenka: — Kulturni problemi me zanimajo, rada pa bi, da bi bilo čim manj težav pri njihovem reševanju.

Marija Pangerl, uslužbenka: — Mislim, da je bil razgovor zelo aktualen in potreben.

M. S., dijakinja: — Tribuna mi je ugajala. Vidim, da je veliko problemov.

V PRIHODNIH DNEH BO KOMISIJA ZVEZNE SKUPŠČINE RAZPRAVLJALA O financiranju izobraževanja

VSE KAŽE, DA JE BILA RAZPRAVA RAZMEROMA ZOŽENA

V zadnjem mesecu so se v raznem tisku pojavili sestavki o predlogu zakona za financiranje izobraževanja in v vseh je bilo očitno, da je rok za razpravo preveč kratek — bil je namreč določen do 7. januarja. Komisija Zvezne skupščine se je sicer 7. januarja sestala in začela obravnavati predloge, vendar se je hkrati odločila, da bo podaljšala rok za dostavo predlogov do 15. januarja. Ta rok je torej tik pred nami in zato smo se odločili, da povzemo, kako so v Celju in okolici obravnavali predlog zakona o izobraževanju.

Ob tem smo odkrili, da je o predlogu razpravljali Občinski odbor Zveze sindikatov v Celju dne 18. decembra lani na svojem razširjenem plenumu. Četudi ne moremo trditi, da bi ta razprava zajela najširši krog, saj so bili navzoči samo nekateri predstavniki šolskih kolektivov, je vendarle zadovoljila do določene

mere. Zaključki plenuma so namreč:

— da bi moral zakon vsebovati samo okvirne določbe, ki bi omogočale republiškim dopolnila glede na specifičnost potreb in usmerjenosti vsega izobraževanja;

— da bi morali v prispevek za izobraževanje, ki bi naj temeljil na določenem odstotku bruto dohodkov, vključiti tudi dohodke kmetijskih pridelovalcev in raznih svobodnih poklicev;

— limit prispevka naj ne določa zvezni zakon, temveč bi ga moral prepustiti republikam;

— glede formiranja strokovnih skladov bi morala obstajati določena prožnost, da bi mogli namreč prosto formirati sklade za določene stroke strokovnega izobraževanja, hkrati pa bi naj zakonsko dovoljevali prenašati sredstva iz strokovnih skladov v teritorialne, v kolikor ne bi bili izkoriščeni v strokovnem področju.

Do uveljavljanja novega zakona o izobraževanju, ki bo mogel uveljavljati svoja določila verjetno šele v letnih mesecih, pa priporoča Obs ZS, naj bi upoštevali priporočilo republiškega sekretariata za kulturo in znanost, naj bi odvajali v sklade za izobraževanje vsaj do enega odstotka od bruto osebnih dohodkov.

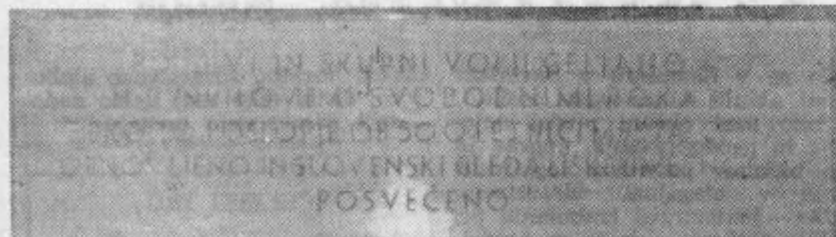
Mimo te razprave in predlogov, ki jih je posredoval Obs ZS Celje, nismo mogli ugotoviti drugih razprav — vemo pa, da v nekaterih šolskih kolektivih o predlogu zakona sploh niso razpravljali.

Ob tem domnevamo, da so se izobraževalne institucije zakopale v določeno samozadovoljstvo, ki je posledica določenih korektur v višini sredstev, s katerimi razpolagajo, in jim ni več dosti mar, kaj bo kdo sklenil o nadaljnji usodi izobraževanja in njegovem financiranju. Vsekakor smo prepričani, da so šele kje o tem razpravljali in tudi posredovali svoje predloge in pripombe k osnutku novega zakona, a mi tega nismo mogli ugotoviti. Zato bomo še iskali podatke o teh razpravah, saj ne moremo verjeti, da bi bilo zanimanje prizadetih o tem življenjsko pomembnem odločanju tako majhno.

OZIVLJANJE GLASBE

V prihodnjih dneh bo v Celju občni zbor društva glasbenih pedagogov, ki bo nedvomno načel vrsto pomembnih vprašanj in bomo o njem se poročali.

Prihodnji petek, 21. januarja, pa bo v glasbeni šoli koncert učencev iz zunanjih in domače glasbene šole. Isti večer, ob 20. uri bo v Narodnem domu koncert solistov iz Ljubljane, ki bo nedvomno pripravil obilo zadovoljstva vsem glasbenim sladokuscem.

Profesor Egon Kunej je potarnal zaradi slabega obiska in majhnega zanimanja Celjanov za glasbene prireditve, zaradi česar je letos tudi odpadel sicer stalni koncert abonma v Celju. Nekoliko na boljšem je sicer Likovni salon, morja prav zaradi svoje mladostnosti, četudi še vedno nima toliko prostorov, kolikor bi jih potreboval.

Dasi zdaj tu samo navajamo stične točke in bistvo načetih vprašanj, moramo ugotoviti, da se je vse začelo z denarnimi vprašanji, prelamljalo v premajhne zanimanju občanov za kulturno življenje, vračalo v morebitno odmaknjenost programov in se slednjič zloilo v ugotovitev, da kulturna dejavnost ni samo problem kraja in njegovega občana, zaledja, temveč da bi morali vrsto zadev, ki so jih odkrili v razgovoru, reševati v republiškem merilu.

Četudi je razgovor trajal dobri dve uri in so v njem načeli številna

S polje študijske knjižnice

- Vasiljevič K. D.: Teorija i analiza bilansa, 4. dop. i prer. izd., Beograd 1965. S. 271/73.
- Bögli A. W. H.: Der Höhlenlehm. Como 1961. S. 269/24.
- Preobraženski N. F.: Kabardinski fol'klor. Ljubljana 1959. S. 269/26.
- Mills C. W.: Sociološka imaginacija. Beograd. 1964. S. 261/32/3.
- Stanojevič L.: Predmet opšte sociologije. Beograd 1964. S. 261/32/4.
- Vukmirica V.: Razvitek i saradnja zemalja SEV. Beograd 1965. S. 259/77/11.
- Speicher G.: Naše drugo ja. Zagreb. S. 1876/2/16.
- Filozofski rječnik. Zagreb 1965. S. 1411/3/1/2a.
- Leksikon vanjske trgovine. Zagreb 1965. C 14.
- Bandini F.: Posljednih 95 sati Benita Musolinija. Zagreb 1965. S. 272/76.
- Roy J.: Bitka za Dijen Bijen Fu. Zagreb 1965. S. 272/75.
- Habe H.: Smrt v Teksasu. Maribor 1965. S. 2375/16-17.
- Fater W.: Renesansa. Beograd 1965. S. 25007/24.
- Ribar I.: Iz moje političke suradnje (1901-1963.). Zagreb 1965. S. 272/256.
- Pinatel J.: Kriminologija. Sarajevo 1964. S. 272/57.
- Pešić M.: Priručnik za gvožđe i čelik. Beograd 1965. S. 272/70.
- Barbieri F.: Raport sa Crvenog trga. Zagreb 1964. S. 272/71.
- Gladkov K.: Atomska energija. Ljubljana 1965. S. S. 272/73.
- Božović J.: Prva proleterska. Beograd 1964. S. 1. 11608/61.
- Druga proleterska. I-III. Beograd 1965. S. 11608/64. 65. 66.
- Sapošnikov B. M.: Mozak vojske. Beograd 1964. S. 13306/14.
- Zbirka članaka iz vojne psihologije. Beograd 1965. I. S. 13335/43.
- Babović G.: Orolik. Beograd 1963. S. 23275/76.
- Urošević A.: Kosovo. Beograd 1965. S. 23275/78.

SPET DEZINFORMACIJA V »LEPEM MESTU«

Glasilo Olepševalnega in turističnega društva Celje — LEPE MESTO — je v 3. številki V. letnika od 28. 12. 1965 na 17. strani objavilo pod šifro »Dr. P.« (sicer prav prijetno informacijo »Muzejska zbirka Laško«, vendar spet s tisto NERESNICO, mimo katere podpisani ne morem molče.

Takole se glasi: »Muzejska zbirka v Laškem hrani tudi *oljnate slike* Jožefa Bilgerja, *začetnika hmeljarstva v Savinjski dolini, in njegov grb iz l. 1864.*« (Podčrtal: Jaka Slokan!) Za zdaj samo toliko: 1. Zbirka hrani le *reprodukcijo (barvno) portreta v olju domnevnega Jožefa Bilgerja in ne oljnatih slik!* 2. *Jožef Bilger ni začetnik hmeljarstva v Savinjski dolini!*

Isto glasilo objavlja v isti številki na 9. strani tudi članek »Dva zbornika — dve podobi iz iste regije« pod šifro G. G. V njem avtor napoveduje CELJSKI ZBORNIK 1965, v katerem bo objavljeno med drugim tudi moje kratko BERILO O HME-LJU.

V tem izvlečku obveščam bralce o vsem kar je dosedaj preverjenega o Jožefu Bilgerju in miniaturi barvni reprodukciji nekega portreta, s katerim v MUZEJSKI ZBIRKI v Laškem že desetletja zavajajo obiskovalce v zmotu.

Prav zavoljo tega moram že zdaj opozoriti na gotovo dezinformacijo, ki jo na nesrečo ponavljamo že več kot pol stoletja. Hkrati pa napovedujem nove izsledke glede na preteklo pačenje slovenske gospodarske zgodovine in znotraj nje — hmeljarstva.

Se za konec! Kar zadeva »Mnogo hrupa za nič« v isti številki LEPEG AMESTA, zagotavljam še »nekoliko prahu za nekaj!« Jaka Slokan

Domovi v težavah

Na seji občinskega sveta kulturnih organizacij v Slovenskih Konjicah so obširno razpravljali o objektih, ki jih uporabljajo Svobode in prosvetna društva za svoje redno delovanje. Večje prostore imajo sicer le v Slovenskih Konjicah, Zrečah, Vitanju in v Ločah, medtem ko v ostalih krajih društva gostujejo na šolah in v drugih podobnih prostorih.

Eno osnovnih vprašanj kulturnih domov je njihovo redno vzdrževanje, ki je povezano s precejšnjimi finančnimi sredstvi za različne izdatke od zavarovanja stavb do mnogih popravil. Društva za to lastnih sredstev običajno nimajo ali pa v zelo skromnem obsegu. Zato se seveda dogaja, da tudi del denarja, ki ga prejmejo v obliki dotacije, uporabijo za kritje stroškov, ki k sami dejavnosti zelo malo prispevajo. S temi sredstvi še daleč ni mogoče opraviti vseh vzdrževalnih del, zlasti večjih, kar povzroča, da je večina stavb v dokaj slabem stanju. Tako bi na konjiškem kulturnem domu morali nujno obnoviti streho in izvesti nekatera druga popravila, v Ločah je velik problem notranja oprema in ureditev dvorane, ki so jo pred kakimi 15 leti adaptirali iz nekdanje trgovine. Glede vzdrževanja so se še najbolj pohvalno izrazili o Vitanju, kjer za to skrbi krajevna skupnost z vsemi gospodarskimi organizacijami.

Zato so na seji upravičeno pred-

lagali, da bo potrebno za te objekte v prihodnje zagotoviti sredstva in njihove vire za samo vzdrževanje stavb, glede upravljanja pa, da bi to morali prepustiti uporabnikom prostorov. Na predlog podpredsednika občinske skupščine tovariša Jančiča so sklenili, da bodo v kratkem to področje podrobneje analizirali in skušali najti v posebnem razgovoru ustrezne rešitve.

Na seji so razpravljali tudi o nekaterih organizacijskih zadevah občinskega vodstva in posameznih društev. Ugotovili so precejšnjo aktivnost zlasti v nekaterih manjših krajih kot npr. pri Jermeju in še v nekaterih drugih. Istočasno so za novega predsednika občinskega sveta izvolili Konrada Sodina, prosvetnega delavca iz Stranic, ki v tem kraju že dolga leta uspešno vodi kulturno-prosvetno delo.

20 LET gledališča v Virovitici

Mestno gledališče iz Virovitice, ki s celjskim Delavskim odrom sodeluje že nekaj let, je lani praznovalo dvajsetletnico svojega delovanja. Ob tej priložnosti je povabilo v goste tudi Delavski oder in tako nadaljevalo izmenjavo predstav in obiskov v obeh mestih. Kasneje so v čast dvajsetletnemu jubileju izdali tudi

publikacijo, v kateri so opisali rast in delo tega prizadevnega gledališkega kolektiva.

Kulturno življenje v Virovitici, ki se je močneje razvilo v drugi polovici preteklega stoletja, je z zgraditvijo Hrvatskega doma leta 1929 dobilo svojo streho in z njo še večji razmah. Druga svetovna vojna je amatersko delo sicer nekoliko ohromila, zato pa je leta 1944 zaživel z novo silo. Ze jeseni 1945. leta, ko se je v bilogorskih vinogradih razlegla svobodna pesem, so na deskah virovitiškega doma kulture prvič izvedli uveljaban program.

Leta 1948 je po treh letih trdega dela gledališka skupina doma kulture doživela svoj veliki dan — dobila je svojo prvo dotacijo in sedanjim naslov. Odtlej se je mestno gledališče iz Virovitice nezadržno razvijalo. Iz sezone v sezono močnejši so bili, dobili so več priznanj in pohval, pripravili po devet premier letno in vzgajili celo vrsto igralcev in prizadevnih amaterskih delavcev.

Mestnemu gledališču iz Virovitice želimo še veliko delovnih uspehov in jim k jubileju še enkrat toplo čestitamo!

Izobraževanje kmetijskih proizvajalcev

V konjiški občini so kmetje po ukinitvi kmetijskih šol 1957. leta nedogodovali, ker so se le s težavo seznanjali s sodobnejšimi načini proizvodnje, spoznavanji strojev in podobnim. Zato je vodstvo kmetijske zadruge v Slovenskih Konjicah v zimskem času organiziralo po večjih krajih ciklus predavanj o živinoreji, poljedelstvu, zavarovalni in kmetijski politiki, o strojništvu in drugih stvarih, ki so bistvenega pomena za kmečki življenj.

Med prebivalci je za predavanja velik interes, zato se je vodstvo zadruge odločilo, da bo poleg predavanj v Spitaliču, Tepanju, Draži vasi, Zrečah, Vitanju in Stranicah organiziralo še predavanja v drugih krajih, kjer bo dovolj poslušalcev.

Prebivalstvo je nad predavanji predvsem navdušeno zaradi tega, ker predavatelji zajemajo v predavanju konkretne primere iz določenih krajev ter skupno s poslušalci rešujejo določene nejasnosti in probleme.